

Position paper Oxfam Novib op de Internationale klimaatstrategie

Algemene punten over de Internationale Klimaatstrategie

- Concretiseer de strategie door een vertaling naar een Rijksbreed plan van uitvoering, met duidelijke verantwoordelijkheden en taakverdelingen per Ministerie.
- Het kabinet zegt specifiek rekening te houden met de impact van klimaatverandering op vrouwen en meisjes in al hun diversiteit. Werk de genderanalyse uit en rapporteer regelmatig over voortgang en behaalde doelen
- Ongeveer 40% van de Nederlandse broeikasgasvoetafdruk bevindt zich buiten Nederland. Stel een concrete aanpak en ambitieuze doelen op voor het terugdringen van consumptie gecreëerde emissies, breng o.a. subsidies in lijn met de 1,5 graad doelstelling en zie erop toe dat in Nederland gevestigde bedrijven en financiële instellingen moeten voldoen aan het 1,5 graden doel afgesproken in Parijs.
- De energietransitie zal wereldwijd moeten plaatsvinden om mondiaal onder de 1.5 graden te blijven, een eerlijke verdeling van de schaarse kritieke grondstoffen is daarom cruciaal. Maak de overgang naar een circulaire economie prioriteit zodat kritieke grondstoffen kunnen worden hergebruikt. Stel afnemende plafonds in voor het gebruik van primaire metalen en fossiele grondstoffen.
- Maak de verwachte 900 miljoen publieke klimaatfinanciering additioneel aan de begroting voor ontwikkelingssamenwerking. Richt dit geld maximaal op de behoeften en capaciteit van de meest kwetsbare gemeenschappen, in lijn met de *Locally Led Adaptation Principles*.
- Zet in de internationale onderhandelingen in op nieuwe en additionele financiering voor klimaatschade die adequaat en voorspelbaar is en gebaseerd op publieke giften. Maak hiervoor ook al bilaterale financiering beschikbaar.

Landbouw, emissies en mitigatie

Landbouw en verandering in landgebruik (*Agriculture, Forestry and Other Land Use, AFOLU*) vormen samen bijna een kwart van de mondiale emissies en de landbouw is wereldwijd de belangrijkste aanjager van biodiversiteitsverlies. De huidige wereldwijde ontbossing wordt voor 90% veroorzaakt door de expansie van landbouw. Daarnaast is de veeteelt verantwoordelijk voor de uitstoot van het zeer sterke broeikasgas methaan, de uitstoot van 1 megaton methaan staat gelijk aan 28 megaton CO₂-equivalent en methaan is daarmee na CO₂ het broeikasgas wat het sterkst bijdraagt aan de opwarming van de aarde. Naast de emissie uitstoot is ook de landgebruiksruimte van de veeteelt problematisch. Zo'n 77% van de wereldwijd beschikbare landbouwgrond is in gebruik voor de productie van dierlijke eiwitten, terwijl het slechts verantwoordelijk is voor 18% van de totale mondiale calorieproductie en zo'n 37% van de totale wereldwijde inname van eiwitten¹.

- Het terugdringen van de emissies van de mondiale landbouw begint bij het opschonen van ketens. Neem een robuust klimaatplan op in de IMVO wet waardoor bedrijven, waaronder de Nederlandse Agrisector, ook scope 3 emissies moeten reduceren, conform de inzet van de Nederlandse regering t.b.v. IMVO-wetgeving in Europa.

Het IPCC stelt dat in een 1.5 graden *pathway* ook consumptiepatronen moeten worden aangepast (*zgn demand side measures*) waaronder de transitie van dierlijke naar plantaardige eiwitten. Het debat in Nederland daarover is al enige jaren gaande maar heeft nog niet tot concrete doelen geleid. In de internationale klimaatstrategie wordt deze transitieopgave niet geadresseerd. De trend lijkt nog steeds het openstellen van markten om de groei van vlees en zuivel te bevorderen, het percentage vlees bestemd voor export in de totale productie van vlees in Nederland is in de afgelopen jaren gestaag gegroeid. Europese *Economic Partnership Agreements* en bilaterale

¹ Zie ook <https://ourworldindata.org/global-land-for-agriculture>

handelsovereenkomsten met derde landen bevatten nog steeds afspraken om de export van vlees en zuivel uit Nederland te bevorderen. Dit is niet alleen vanuit klimaatperspectief onwenselijk, goedkope Westerse import verstoort ook vaak de ontwikkeling van lokale voedselmarkten. De EU-Mercosur handelsovereenkomst betekent het openstellen van de Europese markt voor Zuid-Amerikaans rundvlees bovenop de meer dan 200.000 ton vlees die het al uit de regio importeert.

- Coherentie tussen klimaatbeleid, landbouwbeleid en handelsbeleid betekent in het handelsinstrumentarium meer sturen op de eiwittransitie door het bevorderen van producten die de landbouw- en eiwittransitie juist versnellen.

Ruim 60% van het Europese akkerland wordt ingezet voor de teelt van veevoer, en 53% van de Europese graanproductie gaat naar vee. In Nederland wordt ongeveer de helft van de landbouwgrond in beslag genomen door de vee-industrie. Ook in Zuid Amerika wordt een enorm beslag gelegd op grond voor de productie van soja wat gepaard gaat met grootschalige ontbossing en broeikasgas uitstoot.

- Zet in het landbouwbeleid en klimaatbeleid in op de eiwittransitie in Nederland, waardoor negatieve neveneffecten in het buitenland van het huidige landbouwmodel worden aangepakt
- Definieer ambitieuze doelstellingen om het grondbeslag en de uitstoot van vlees- en zuivelproductie omlaag te brengen. Vrijgespeeld land kan worden ingezet voor opname van CO2 bijvoorbeeld door bosaanplant, herbebossing of bosherstel.

Kwetsbaarheid van landbouwmodel en voedselzekerheid

Landbouw en voedselvoorziening lopen wereldwijd groot gevaar door het veranderend klimaat. Oogsten mislukken door uitblijvende regens, overstromingen of ziektes en plagen. Gemeenschappen van kleinschalige boeren in lage- en middeninkomenslanden, die het gros van het lokaal geconsumeerde voedsel produceren, kunnen zich steeds minder goed wapenen hiertegen, met als gevolg dat honger en ondervoeding toenemen. In de door extreme droogte geteisterde gebieden in Ethiopië, Kenia en Somalië is afgelopen jaar het aantal mensen met extreme honger meer dan verdubbeld. Het IPCC concludeert dat inmiddels de helft van de wereldbevolking in een situatie van hoge kwetsbaarheid leeft en dat sommige effecten van klimaatverandering reeds onomkeerbaar zijn. In het OS-budget worden extra middelen beschikbaar gemaakt voor voedselzekerheid (oplopend tot EUR 100 miljoen per jaar), om toegang tot voedsel voor mensen in klimaatkwetsbare regio's te vergroten. Een goede en tijdige investering. Het opbouwen van lokale voedselmarkten en daarmee de lokale voedselzekerheid is cruciaal.

- Intensiveer de investeringen in lokale en regionale klimaatweerbare voedselproductie in de kwetsbare landen en regio's en vergroot hierin de zeggenschap en betrokkenheid van lokale boeren en boerinnen. Zorg bij de besteding van middelen met name voor het beter ondersteunen van de kleinschalige landbouw door de toegang van boeren tot markten en productiemiddelen zoals kapitaal, aangepaste zaden en meststoffen te verbeteren.
- Stimuleer de ontwikkeling en het gebruik van de bij boeren aanwezige kennis over de lokale (agro)biodiversiteit, en investeer in de ontwikkeling van boerenzaaigoedsystemen, waarin onderzoekers met boeren samenwerken in het veld om boerenzadassen te verbeteren en *klimaatproof* te maken.
- Geef extra aandacht aan het verbeteren van de positie van vrouwen en meisjes, die een belangrijke rol hebben in de productie van voedsel en extra kwetsbaar zijn in crisistijden.